

ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΣΤΙΚΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΜΟΝΙΑ

..... τεύχος 15 X - 1998

ΠΕΡΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

(Απάντηση στην "απάντηση στο άρθρο 'Περί ελπίδας, οργής και πράξης'")

Στην εφημερίδα 'Άλφα, στο φύλλο της 27ης Ιουνίου του 1998, δημοσιεύτηκε μια επιστολή/απάντηση στο κείμενο "Περί ελπίδας, οργής και πράξης". Την επιστολή/απάντηση την υπέγραφε η "αναρχική ομάδα Πυρπολητές των Δρόμων". Το ερώτημα που έθετε η ομάδα αυτή είναι: πρέπει να δείχνουμε αλληλεγγύη στους "αγώνες τσέπης"; Και ως παράδειγμα "αγώνα τσέπης" έφερνε τον αγώνα των απεργούντων εργαζομένων της Ιονικής τράπεζας. Η ομάδα αυτή απαντούσε αρνητικά στο ερώτημα αυτό, με την εξής συλλογιστική:

"Για ποιό λόγο να δείξουμε αλληλεγγύη. Μήπως για να ικανοποιηθούν τα "φλογερά, επαναστατικά" και "δίκαια" αιτήματα των εργαζομένων για τη μη κρατικοποίηση της τράπεζας; Καλό θα ήταν να σκεφτούμε πώς οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι που καταγγέλουν τη βαρβαρότητα του κρατικού καθεστώτος ήταν οι ίδιοι που το στήριζαν πριν απειληθεί η θεσούλα τους και είναι οι ίδιοι που θα συνεχίσουν να το στηρίζουν μόλις νιώσουν τη σιγουριά και την εξασφάλιση ότι δεν θα χάσουν το δημοσιοϋπαλληλίκι.... Όλοι αυτοί που μέχρι πριν ζούσαν στη θαλπωρή του κόσμου της ασφάλειάς τους και της υποταγής χωρίς ποτέ να αντισταθούν, που πήγαιναν κάθε 4 χρόνια να εκλέξουν τους άρχοντες που σήμερα κατηγορούν, που μάθαιναν τα παιδιά τους να σκύβουν το κεφάλι και να αγαπάνε την πατρίδα, που στις ληστείες έπιαναν τον κλέφτη, τον σάπιζαν στο ξύλο και τον παρέδιδαν στους μπάτσους, που έβγαζαν τα απωθημένα τους στους άλλους υποταγμένους που περίμεναν στις ατέλειωτες ουρές των τραπεζών", δεν αξίζουν—σύμφωνα με την ομάδα αυτή—έστω τη συμπαράσταση των επαναστατών. Η κατάληξη της συλλογιστικής αυτής είναι ότι οι "αγώνες τσέπης" δεν είναι ούτε δίκαιοι αγώνες, ούτε αποτελούν ταξικές συγκρούσεις.

Μένει κανείς έκπληκτος από την άγνοια που χαρακτηρίζει τα μέλη της ομάδας αυτής, την μισανθρωπιά τους και την ρητή τους δήλωση μη συμμετοχής και αποχής από κάθε κοινωνικό αγώνα.

Για να χαρακτηρίσει η ομάδα αυτή μια σύγκρουση ως ταξική πρέπει η σύγκρουση αυτή να είναι επαναστατική. Κι' αυτό τη στιγμή που όλοι μας γνωρίζουμε ότι κάθε σύγκρουση ανάμεσα σε υφιστάμενους εκμετάλλευση και σε εκμεταλλευτές/καπιταλιστές είναι σύγκρουση ταξική. Και είναι πάντα ταξική ανεξαρτήτως των αιτημάτων των υφιστάμενων εκμετάλλευση—αιτημάτων για "φράγκα", για μια θεσούλα στο Δημόσιο, για καλύτερες συνθήκες....εκμετάλλευσης κ.λπ. Είναι σε όλους, επίσης, γνωστό ότι ο καπιταλισμός είναι ένα ταξικό σύστημα, και ότι οι συγκρούσεις που συμβαίνουν εντός του είναι και αυτές ταξικές. Ωστόσο, για την ομάδα αυτή ταξική σύγκρουση είναι μόνο η επαναστατική σύγκρουση.

Σε πρώτη ανάγνωση, η άποψη της ομάδας αυτής ακούγεται άκρως ριζοσπαστική και επαναστατική. Κάθε άλλο, όμως, είναι έτσι. Μια προσεκτική ανάγνωση της συλλογιστικής αυτής φανερώνει μια πραγματικά ναρκισσιστική "επαναστατική" διαλεκτική, που από τη μια μεριά βάζει τους καπιταλιστές και το Κράτος, και από την άλλη τους "ήρωες" και βέβαια θύματα επαναστάτες. Ο μόνος αληθινός αγώνας είναι αυτός ο αγώνας, και οι μόνον αληθινοί επαναστάτες είναι αυτοί οι επαναστάτες—δηλαδή κάποιιοι σαν τα μέλη της ομάδας αυτής. Ολοφάνερα εδώ έχουμε το άκρον άωτον του επαναστατικού....σολιψισμού—δεν υπάρχει τίποτε άλλο έξω από μερικούς καπιταλιστές και μερικούς επαναστάτες. Και στα πλαίσια αυτού ακριβώς του "δεδομένου" βρίσκει κάθε Πυρπολητής τα όριά του, δηλαδή, το πεδίο δράσης του και τα όπλα που είναι αναγκασμένος να χρησιμοποιήσει για την επίτευξη της επανάστασης. Ολοφάνερα, το πεδίο αυτό δεν είναι το κοινω-

νικό πεδίο, και τα όπλα αυτά δεν είναι όπλα που συμβάλλουν στην επαναστατικοποίηση συνειδήσεων.

Γνωρίζουμε ότι δεν ακούγεται και πολύ επαναστατικό αυτό που πρέπει πραγματικά να κάνει ένας επαναστάτης. Ωστόσο, η συσσωρευμένη εμπειρία που έχουμε σήμερα από αμέτρητους αγώνες συντρόφων μας δεν μας επιτρέπει αυταπάτες του είδους που χαρακτηρίζουν τους Πυρπολητές. Ο επαναστάτης δεν είναι κάποιος που έχει απαλλαγεί από τις ανάγκες του—βιολογικές και κοινωνικές. Ακριβώς επειδή δεν μπορεί να απαλλαγεί από αυτές αλλά μπορεί μόνο να τις ικανοποιήσει, είναι κι αυτός αναγκασμένος να αγωνίζεται καθημερινά για τα "φράγκα", για καλύτερες συνθήκες....εκμετάλλευσης, για μια καλύτερη και λιγότερο επισφαλή θέση εργασίας κ.λπ. Αυτό που τον κάνει επαναστάτη είναι η γνώση του ότι, όποιος πράγματι σκοπεύει στην επίτευξη της επανάστασης, πρέπει στους διεκδικητικούς αγώνες να εκφράζει έναν λόγο και να υιοθετεί πρακτικές, οι οποίες, εξοικειώνουν τον καθέναν με μη ποδηγητικές μορφές διεκδίκησης και με την λογική εκείνη, που θεωρεί αναγκαία την επαναστατική ανατροπή των τάξεων και του καπιταλισμού, για την εγκαθίδρυση μιας ελεύθερης, αταξικής και κομμουνιστικής κοινωνικής οργάνωσης.

Είναι άλλο πράγμα να διεκδικεί κανείς προκαλώντας συγχρόνως ρήξη συνείδησης, και εντελώς άλλο πράγμα να μην διεκδικεί καν. Εδώ έχουμε το εξής οξύμωρο σχήμα: επαναστάτης γίνεται κανείς όταν συνειδητοποιεί, χωρίς στις διεκδικήσεις του, την αληθινή φύση αυτής της κοινωνίας. Ωστόσο, ορισμένοι επαναστάτες, μόλις αισθανθούν τέτοιοι, απαξιούν πλέον να διεκδικήσουν το παραμικρό. Κι αν είναι μία φορά αλλοτριωτικό να σου στερεί κανείς τα μέσα συντήρησής σου, είναι δύο φορές αλλοτριωτικό να παραιτείσαι από τα μόνα όπλα που στην πραγματικότητα έχεις για να θέσεις τέρμα σε ένα καθεστώς που σου στερεί τα μέσα παραγωγής και συντήρησής σου.

Αυτό το κενό που υπάρχει στη διαλεκτική αυτή—δηλαδή το κενό ανάμεσα σε μερικούς καπιταλιστές και μερικούς επαναστάτες—είναι ένα πολύ σημαντικό κενό. Είναι ένα κενό θεωρίας, μια απουσία θεωρίας για το πώς θα φθάσουμε στην επανάσταση. Ένα κενό που καθόλου δεν το καλύπτει η "θεωρία" ότι, "αρκεί να μαζευτούμε τόσοι, ώστε να μπορούμε να πλακώσουμε στο ξύλο τους μπάτσους, και η επανάσταση έγινε." Το κενό αυτό είναι η απροθυμία συμμετοχής στους κοινωνικούς αγώνες—στους μόνους αγώνες όπου ενυπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας μαζικών επαναστατικών κινημάτων.

Ολοφάνερα, το κενό αυτό αφήνει επίσης ορθάνοιχτον το δρόμο για κάθε είδους αρχηγό ή αρχηγίσκο. Σύμφωνα με τη διαλεκτική αυτή, ανάμεσα σε μερικούς καπιταλιστές και σε μερικούς επαναστάτες υπάρχουν μόνον....μονίμως υποταγμένοι, εσαεί ψηφοφόροι, άνθρωποι που διδάσκουν την υποταγή και την αγάπη για την πατρίδα, που πιάνουν κλέφτες και ληστές τραπεζών, που βγάζουν τ' απωθημένα τους σ' άλλους υποταγμένους, δημοσιούπάλληλοι, κρατιστές κ.λπ. Όλοι αυτοί δεν έχουν καμιά σχέση με την "πραγματική επανάσταση", και επομένως είναι μια κοινωνική μάζα, που οι επαναστάτες μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για τους δικούς τους σκοπούς και πριν την επανάσταση, και στην διάρκεια, και μετά την επανάσταση. Η διαλεκτική "μερικοί επαναστάτες—κοινωνική μάζα" δηλώνει αμέσως και τη μόνη σχέση που μπορεί να αναπτυχθεί ανάμεσά τους:

Ο καλύτερος [επαναστάτης], ο πιο ευφυής, ο πιο αμερόληπτος, ο πιο γενναίος—ψυχος, ο πιο αγνός, θα διαφθαρεί αλάνθαστα και πάντοτε από [την εξουσία]. Δύο αισθήματα, που είναι εγγενή στην εξουσία, δεν παραλείπουν ποτέ να προκαλούν αυτήν την εξαχρέωση: η περιφρόνηση των λαϊκών μαζών και η διόγκωση της προσωπικής αξίας [του κυβερνώντος].

Τί άραγε σκοπεύουν να κάνουν (σ)τη μάζα αυτή οι Πυρπολητές κι οι όμοιοί τους όταν....νικήσουν; Τους ομοίους τους, πάντως, τους έχουμε ακούσει να παραδέχονται ανενδοίαστα ότι "θα την εξοντώσουμε" !!! Άρα λοιπόν έχουν μια μεγάλη δόση αλήθειας τα λόγια του Μπακούνιν, που μόλις παραθέσαμε. Και καλά να έχεις γίνει εξουσία και να έχεις αρχίσει να ...εκλεπτύνεις λίγο τα γούστα σου, ώστε να σου προκαλούν πλέον οι μάζες αποστροφή· αλλά να ζεις καθημερινά στα ...σκατά και να μην απλώνεις χέρι βοθείας σ' όσους βρίσκονται δίπλα σου, αυτό δεν είναι περιφρόνηση, είναι μισανθρωπία την οποία πρώτα απ' όλους την εισπράττεις εσύ ο ίδιος.

Ακόμη και στον ...αστικό τύπο μπορεί κανείς να διαβάσει κάποια άρθρα, που αναφέρονται στο γεγονός ότι η πλειονότητα των μισθωτών κάνει πλέον δύο δουλειές για να εξασφαλίσει μια μόλις ανεκτή επιβίωση. Τί πραγματικά λένε οι Πυρπολητές κι οι όμοιοί τους στους έλληνες μισθωτούς; Λένε: "εξεγέρσου ρε μίζερε, πατριώτη, υποταγμένε, συμβιβασμένε....ζήσε με αέρα κοπανιστό εσύ κι η οικογένειά σου, κι έλα μαζί μας να ...πυρπολεις, ή, τουλάχιστον, πάψε να ζητάς φράγκα γιατί αυτό....δεν είναι επαναστατικό." Δεν είναι, λοιπόν, επαναστατικό το να διεκδικείς να πάρεις πίσω λίγα πε-

ρισσότερα απ'όσα σου δίνουν απ'αυτά που σου έχουν δια νόμου κλέψει.

Κάθε άλλο, όμως, παρά έτσι είναι. Την επανάσταση τη θέλουμε για να κάνουμε τη ζωή μας απολαυστική. Και ό,τι μπορούμε να απολαύσουμε σήμερα, θέλουμε να το απολαύσουμε και αγωνιζόμαστε για να το απολαύσουμε. Όπως έλεγε κι ο Μπακούνιν, "ο επαναστάτης στηρίζεται στα θετικά δικαιώματά του στη ζωή και σε όλες τις απολαύσεις—διανοητικές, ηθικές και σωματικές—της ζωής. Αγαπά τη ζωή και θέλει να τη ζήσει πλήρεια."

Θα τελειώσουμε εδώ το άρθρο ετούτο, υπενθυμίζοντας την άποψη του Μπακούνιν για τις επαναστάσεις: "Οι επαναστάσεις δεν αυτοσχεδιάζονται. Δεν γίνονται αυθαίρετα ούτε από άτομα, ούτε ακόμη από τα πιο ισχυρά σωματεία. Ανεξάρτητα από κάθε [σ.τ.μ. ατομική ή σωματειακή] θέληση και κάθε συνωμοσία, οδηγούνται πάντοτε από την πίεση των πραγμάτων."

Οι Πυρπολητές κι οι όμοιοί τους δεν είναι μέσα στα πράγματα, και επομένως δεν μπορούν να ασκήσουν καμία επιρροή και πίεση σ' αυτά.

Σ.Κ.

(Στο κείμενό τους οι Πυρπολητές γράφουν εκ παραδρομής για "μη κρατικοποίηση" της τράπεζας, ενώ το σωστό βεβαίως είναι "μη ιδιωτικοποίηση".)

Σε όποιον ενδιαφέρεται, μπορούμε να του ταχυδρομήσουμε κάποιο/κάποια από τα κατωτέρω φωτοτυπημένα ολιγοσέλιδα φυλλάδια, στην τιμή των 300 δρχ (στην τιμή συμπεριλαμβάνονται και τα ταχυδρομικά έξοδα). Στείλτε τα χρήματα μαζί με το γράμμα σας στη γνωστή διεύθυνση της Κοινωνικής Αρμονίας.

1. ΠΙΟΤΡ ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ: Η Παρισινή Κομμούνα
2. ΠΙΟΤΡ ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ: Η Οργανωμένη Εκδίκηση Που Αποκαλείται "Δικαιοσύνη"
3. Μ. ΜΙΑΚΟΥΝΙΝ: Αυθολογία
4. Ρ. ΝΑΓΚΟΡΕΚΙ: Ιστορία του Αναρχικού Κινήματος στην Πολωνία 1900-1915

Για επικοινωνία γράψτε στην διεύθυνση: Τ. Θ. 76148 Τ. Κ. 17110 Νέα Σμύρνη Αθήνα.

ΚΑΛΒΙΝ ΚΑΙ ΧΟΜΠΣ

Του Μ. ΔΥΟΤΕΡΙΣ

Όποια τροπή—ειρηνική ή πολεμική—κι αν πάρουν τα γεγονότα μόλις σημάνει η ώρα για μια ολοκληρωτική τροποποίηση των τωρινών συνθηκών, εκείνοι που θα πάρουν ενεργό μέρος στο κίνημα θα δουν να τους ανοίγονται δύο διαφορετικοί δρόμοι· και από την επιλογή που θα κάνουν θα εξαρτηθεί η επιτυχία ή η αποτυχία του εγχειρήματος.

Οι περισσότεροι κοινωνικοί μεταρρυθμιστές, βαθύτατα διαποτισμένοι με τις διδασχές της Πολιτικής Οικονομίας, η οποία εστίασε την προσοχή της κυρίως στην καλύτερη μέθοδο αύξησης της έντασης της τωρινής καπιταλιστικής παραγωγής· συνηθισμένοι να συλλογίζονται βάσει της ρητής ή άρρητης υπόθεσης ότι η οικονομική ζωή μιας Κοινωνίας δεν μπορεί παρά να είναι οργανωμένη βάσει ενός κάποιου συστήματος μισθών, συνέταξαν τα μεταρρυθμιστικά προγράμματά τους υπό την προϋπόθεση ότι οι προσπάθειές μας πρέπει να στοχεύουν απλώς σε κάποια βελτίωση του τωρινού συστήματος αμοιβής με μισθό, και συνήθως υποτίθεται ότι αυτή η βελτίωση θα προέλθει από το Κράτος, ή τον Δήμο, παίρνοντας υπό την διεύθυνσή τους τη βιομηχανία και εξαλείφοντας τους τωρινούς ιδιοκτήτες γης και κεφαλαίου.

Κατά την άποψή τους, η Κοινωνική Επανάσταση, όταν θα έχει διακηρύξει τα δικαιώματα του έθνους στη γη του, τα ορυχεία του, τα μηχανήματά του και τα μέσα συγκοινωνίας του, και όταν θα έχει απαλλοτριώσει τους τωρινούς ιδιοκτήτες αυτών των αναγκαίων για την παραγωγή, οφείλει να οργανώσει τη βιομηχανία με τρόπο ώστε να εγγυάται στον εργάτη "ολόκληρη την αξία του μόχθου του", και να μην επιτρέπει σε κανέναν να ιδιοποιείται την υπεραξία που προσθέτει ο εργάτης στο βαμβάκι και το μαλλί, τα οποία μετατρέπει σε υφάσματα· στο κάρβουνο, το οποίο ανεβάζει στην επιφάνεια της γης· ή, στα μέταλλα, τα οποία μετασχηματίζει σε εργαλεία ή μηχανές. Όμως, απ' όσο καταλαβαίνουμε τους κοινωνικούς μεταρρυθμιστές που ανήκουν σ' αυτή τη σχολή, θεωρούν ότι είναι απολύτως δυνατή η προσωρινή διατήρηση της υπάρχουσας βιομηχανίας ως έχει, τόσο σε ό,τι αφορά τα είδη προϊόντων που αυτή διοχετεύει στην αγορά, όσο και σε ό,τι αφορά τα μέρη στα οποία είναι εγκατεστημένα τα διάφορα εργαστήρια και εργοστάσια. Όσο για το πώς θα έπρεπε να ικανοποιηθούν οι βασικές ανάγκες—τροφή, στέγαση, ένδυση κ.λ.π.—των παραγωγών, πρέπει να παραδεχθούμε ότι αυτά τα δυσάρεστα ερωτήματα βρίσκονται μάλλον στις δευτερεύουσες σελίδες των προγραμμάτων όλων των κοινωνικών μεταρρυθμιστών των Κολλεκτιβιστικών και των προγενεστέρων σχολών.

Λοιπόν, εμείς οι Αναρχοκομμουνιστές θεωρούμε ότι εάν η Κοινωνική Επανάσταση θα έπρεπε πράγματι ν' ακολουθήσει αυτήν την πορεία, τότε θα είναι εκ των προτέρων καταδικασμένη να ηττηθεί και να πνιγεί στο αίμα της εργατικής τάξης.

Έχουμε ήδη πει ότι η κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας γης, ορυχείων, μηχανών και εν γένει παραγωγικού κεφαλαίου, θα 'ναι σίγουρα το διακριτικό γνώρισμα κάθε κινήματος άξιου να ονομάζεται Σοσιαλιστικό· και έχουμε επίσης πει ότι κανένα Κοινοβούλιο, καμία Κυβέρνηση δεν μπορεί να το κάνει αυτό. Η απαλλοτρίωση μπορεί να γίνει μόνον από την τοπική πρωτοβουλία, με την τοπική δράση, με το να μην έχει γραφτεί απλώς σ' ένα χαρτί αλλά να έχει γίνει *de facto*.

Υποθέστε, όμως, ότι η απαλλοτρίωση έγινε· δηλαδή, υποθέστε ότι το έθνος έχει μεγαλόφωνα διακηρύξει ότι η γη, τα σπίτια που βρίσκονται πάνω της και τα ορυχεία που βρίσκονται κάτω απ' αυτήν, τα εργοστάσια κι οι σιδηρόδρομοι, αποτελούν ιδιοκτησία του έθνους· και υποθέστε ότι ακόμη κι η ιδέα είναι τόσο ώριμη, ώστε καμία σοβαρή αντίρρηση δεν προβάλεται εναντίον της—τί γίνεται κατόπιν;

Δεν αρκεί να διακηρυχθεί ότι "Αυτά τα εργοστάσια είναι δικά μας" και να χαρακτηρισθούν αυτά "Εθνική Ιδιοκτησία". Θα γίνουν δικά μας όταν αρχίσουμε πραγματικά να τα λειτουργούμε· όταν τα χρησιμοποιήσουμε και βάλουμε μπροστά τις μηχανές τους. Πώς, όμως, θα γίνει αυτό;

Μας απαντούν "Το Κράτος θα το κάνει αυτό, και θα πληρώνει με μισθό σε χρήμα ή σε 'κουπόνια εργασίας'". Εμείς, όμως, νομίζουμε ότι όσοι απαντούν στο ερώτημα κατ' αυτόν τον τρόπο, αποτίουν φόρο τιμής στην πλανερή και πομπώδη ψευδο-επιστήμη που ανέπτυξαν άνθρωποι της μεσαίας τάξης και την ονόμασαν Πολιτική Οικονομία. Η οπτική τους είναι εντελώς λανθασμένη γιατί, αντί να βασίζουμε τους συλλογισμούς μας στην τωρινή παραγωγή, οφείλουμε να τη βασίζουμε στην κατανάλωση. Για εμάς, η παραγωγή είναι απλώς ο υπηρέτης της κατανάλωσης· πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες του καταναλωτή κι όχι να του υπαγορεύει όρους.

Υποθέστε ότι έχουμε εισέλθει σε επαναστατική περίοδο, με ή χωρίς εμφύλιο—δεν έχει σημασία· μια περίοδο όπου οι παλαιοί θεσμοί συντρίβονται και στη θέση

τους οικοδομούνται νέοι. Το κίνημα ίσως να περιοριστεί σε ένα Κράτος, ή να εξαπλωθεί σ'όλον τον κόσμο—ωστόσο, αυτό θα έχει τις ίδιες συνέπειες: μια άμεση εξασθένηση της ατομικής επιχείρησης σ'όλη την Ευρώπη. Το κεφάλαιο θα κρυφθεί και εκατοντάδες καπιταλιστές θα προτιμήσουν να εγκαταλείψουν τις επιχειρήσεις τους και να πάνε στις λουτροπόλεις τους παρά να ρισκάρουν το μεταβλητό κεφάλαιό τους στη βιομηχανική παραγωγή. Και ξέρουμε πόσο μια μείωση της παραγωγής σ'έναν οποιονδήποτε κλάδο της βιομηχανίας επηρεάζει πολλούς άλλους, κι αυτοί με τη σειρά τους διευρύνουν όλο και περισσότερο την έκταση της ύφεσης.

Ήδη αυτή τη στιγμή εκατομμύρια απ'αυτούς που δημιούργησαν όλον τον πλούτο υποφέρουν από έλλειψη όσων πρέπει να θεωρούνται ως **απαραίτητα** για τη ζωή ενός πολιτισμένου ανθρώπου. Ήδη εκατοντάδες χιλιάδες έχουν έλλειψη ακόμη και τροφής και στέγης. Ας γίνει αισθητή στον βιομηχανικό κόσμο έστω και μια ανεπαίσθητη αναταραχή, και θα λάβει τη μορφή μιας γενικής στάσης εργασίας. Ας γίνουν οι πρώτες απόπειρες απαλλοτρίωσης, και η καπιταλιστική παραγωγή των ημερών μας θα σταματήσει αμέσως και εκατομμύρια εκατομμυρίων "ανέργων" θα συνταχθούν στις γραμμές όσων είναι τώρα ήδη άνεργοι.

Κάτι περισσότερο. Η παραγωγή μας δεν μπορεί να συνεχιστεί με τον ίδιο τρόπο. Η πρώτη κίνηση προς μια Σοσιαλιστική κοινωνία θα συνεπάγεται μια ολοκληρωτική αναδιοργάνωση της βιομηχανίας βάσει του **τί πρέπει να παράγουμε**. Ο Σοσιαλισμός δεν συνεπάγεται απλώς μια αναδιοργάνωση σχετικά με την κατανομή των κερδών: η οικονομική του σημασία είναι πολύ βαθύτερη. Συνεπάγεται, επίσης, έναν μετασχηματισμό της βιομηχανίας ώστε να μπορεί αυτή να προσαρμόζεται στις ανάγκες του καταναλωτή κι όχι στις ανάγκες εκείνου που αποκομίζει κέρδη. Πολλοί κλάδοι της τωρινής μας βιομηχανίας πρέπει να εκλείψουν, ή να μειώσουν την παραγωγή τους· πολλοί άλλοι, νέοι κλάδοι, πρέπει να αναπτυχθούν. Σήμερα σε μεγάλο βαθμό παράγουμε για εξαγωγές. Όμως το εξωτερικό εμπόριο θα είναι το πρώτο που θα μειωθεί αμέσως μόλις οπουδήποτε στην Ευρώπη γίνουν απόπειρες για Κοινωνική Επανάσταση. Ο Βρετανός υφαντής/υφάντρια, π.χ., δεν μπορεί να προβεί σε άμεση ανταλλαγή με τον αντίστοιχο Ινδό/Ινδή: υπάρχει ανάμεσά τους μια σειρά μεσοαστών τόσο σ'αυτή τη χώρα, όσο και στην Ινδία, και σε καιρούς αναταραχής της βιομηχανίας αυτοί οι μεσοαστοί θα σταματήσουν τις παραγγελίες τους. Η βιομηχανία αυτής της χώρας, έχοντας σχεδιαστεί για ένα τεράστιο εξαγωγικό εμπόριο, πρέπει να υποστεί μια βαθειά τροποποίηση ώστε να προσαρμοστεί στις ανάγκες των κατοίκων των νησιών αυτών.

Όλα αυτά **μπορούν** να γίνουν, και **θα αναδιοργανωθούν** τη στιγμή που πρέπει—όχι από το Κράτος, φυσικά, (γιατί, τότε, δεν λέτε από τη Θεία Πρόνοια;), αλλά από τους ίδιους τους εργάτες. Εν τω μεταξύ, όμως, ο εργάτης, που δεν θα έχει παρά τα χρήματα που θα του επιτρέπουν να ζήσει για ένα μόνο 15ήμερο, δεν μπορεί να περιμένει τη σταδιακή αναδιοργάνωση της βιομηχανίας. Μη έχοντας εργασία, θα στερηθεί εν τω μεταξύ και αυτών ακόμη των μισθών που πριν του επέτρεπαν τη συντήρησή του.

Το μεγάλο πρόβλημα του πώς να ικανοποιηθούν οι ανάγκες εκατομμυρίων ανθρώπων θα εμφανιστεί έτσι αμέσως σ'όλη του την έκταση. Και η ανάγκη να βρεθεί μια άμεση λύση είναι ο λόγος για τον οποίο θεωρούμε ότι ένα βήμα προς την κατεύθυνση του Κομμουνισμού θα είναι επιβεβλημένο στην εξεγερμένη κοινωνία—όχι στο μέλλον, αλλά αμέσως μόλις χτυπήσει τον λαστό της στους πρώτους λίθους του καπιταλιστικού οικοδομήματος.

Επειδή καμία από τις τρεις επαναστάσεις που έζησε η Γαλλία τα τελευταία εκατό χρόνια δεν αντελήφθη την αναγκαιότητα αυτή, γι'αυτό και κάθε μία τους πνίγηκε στο αίμα των καλύτερων υπερασπιστών της. Έχοντας λησμονήσει ότι οι εργάτες, οι οποίοι δεν μπορούν να κερδίσουν κάποιο μισθό στη διάρκεια μιας επαναστατικής περιόδου, δεν μπορούν και να εξακολουθούν επί μακρόν να είναι υπερασπιστές της επανάστασης, οι ηγέτες αυτών των εγχειρημάτων έρριξαν την εργατική τάξη στην πύδη φρικτή αθλιότητα, και τελικά τους ανάγκασαν να δεχθούν τον πρώτο δικτάτορα, τον πρώτο Αυτοκράτορα, που τους εγγυήθηκε δουλειά και μισθό, όποιες κι αν ήσαν οι συνθήκες εργασίας και όσο μικρός κι αν ήταν ο μισθός.

Επομένως διαφέρουμε από κάθε άλλη Σοσιαλιστική σχολή στον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τα επόμενα κοινωνικά κινήματα. Υποστηρίζουμε ότι η ικανοποίηση των αναγκών όλων των ανθρώπων πρέπει να είναι το **πρώτο μέλημα των επαναστατών**. Ότι τις πρώτες 24 ώρες μετά το ξέσπασμα του Σοσιαλιστικού κινήματος σε μια πόλη, δεν πρέπει ούτε μία οικογένεια να έχει ανάγκη τροφής. Ούτε ένας άνδρας ή γυναίκα να μην είναι αναγκασμένος να κοιμηθεί κάτω από μια γέφυρα ή στα λειβάδια. Ο πρώτος στόχος μας πρέπει να είναι η μέριμνα για την παροχή αυτής της τροφής και αυτής της στέγης σ'όσους τα

χρειάζονται αυτά περισσότερο, σ' εκείνους ακριβώς που υπήρξαν οι απόβλητοι της παλαιάς κοινωνίας.

Είναι αυτό εφικτό; Είμαστε σε θέση να παράσχουμε αμέσως στον καθένα τροφή, στέγη και ρουχισμό; Κανένας απ' όσους έχουν γνώση του πλούτου της σύγχρονης κοινωνίας μας δεν θα αμφισβητήσει αυτή τη δυνατότητα. Σε κάθε πόλη έχουμε πάρα πολλά σπίτια για να στεγάσουν επαρκώς όλους τους κατοίκους της, και στις αποθήκες μας έχουμε πάρα πολλή τροφή για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους.

Και αν, επομένως, υποστηρίζουμε την ικανοποίηση των βασικών αναγκών όλων των ανθρώπων ως το πρώτο καθήκον κάθε κοινωνικού κινήματος, θ' ανακαλύψουμε σύντομα τον καλύτερο τρόπο για την αναδιοργάνωση της παραγωγής μας με τρόπο ώστε να παρέχονται στον καθένα τουλάχιστον τα απολύτως αναγκαία της ζωής.

Επ' αυτού του θέματος θα επανέλθουμε πολλές φορές στα επόμενα τεύχη ετούτης της εφημερίδας· το προκαταρκτικό όμως ζήτημα, στο οποίο επιθυμούμε ιδιαιτέρως να επιμείνουμε, είναι ότι: αν οι Σοσιαλιστές δεν είναι έτοιμοι να δηλώσουν ανοιχτά και απροκάλυπτα ότι η ικανοποίηση των αναγκών κάθε ατόμου πρέπει να αποτελεί τον πρώτο τους στόχο· αν δεν έχουν προετοιμάσει την κοινή γνώμη να αποδεχθεί πλήρως την άποψη αυτή, τότε οι άνθρωποι, στην επόμενη απόπειρά τους να απελευθερωθούν, θα υποστούν για άλλη μία φορά την ήττα.

FREEDOM 11

Αύγουστος 1887

Σημείωση

Η ικανοποίηση των άμεσων αναγκών ως προτεραιότητα της επανάστασης ήταν κύριο θέμα του βιβλίου του Κροπότκιν Η Κατάκτηση του Ψωμιού.

Μία σημείωση για τον Αναρχισμό, την Ιεραρχία και την Αρχή (AUTHORITY) ▼ ▼ ▼ ▼ ▼

Είναι ο αναρχισμός ενάντιος στην Αρχή; Η συνήθης απάντηση που δίνει κανείς στο ερώτημα αυτό, είτε είναι, είτε δεν είναι αναρχικός, είναι ένα emphatic "Ναι!" Ο Σεμπαστιέν Φωρ, ένας γάλλος αναρχικός στοχαστής του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ου, σημείωνε στο έργο του "Η Αναρχική Εγκυκλοπαίδεια" ότι "...όποιος αρνείται την Αρχή και την αντιμάχεται είναι Αναρχικός." (1) Είναι άραγε αυτή η θέση—ότι αναρχισμός είναι η απόλυτη αντίθεση στην Αρχή—σύμφωνη με την αληθινή λογική του αναρχισμού; Μια περαιτέρω εξέταση της σχέσης του αναρχισμού με την Αρχή θα μας οδηγήσει σε μια αναθεώρηση της ευρέως διαδεδομένης άποψης ότι αναρχισμός σημαίνει αντι-Αρχή.

Ένας σύγχρονός μας άγγλος φιλόσοφος, ο Ρ. Σ. Πήτερς, στο άρθρο του "Αρχή" έδειξε ότι υπάρχουν δύο ιδεατοί τύποι Αρχής: η DE JURE Αρχή και η DE FACTO Αρχή. (2) Σύμφωνα με τον Πήτερς, φαινόμενο DE JURE Αρχής έχουμε όταν ένα άτομο βρίσκεται σε θέση εξουσίας—DE JURE Αρχή είναι το δικαίωμα να εξουσιάζεις τους άλλους επειδή βρίσκεσαι σε θέση εξουσίας. Επί παραδείγματι, όταν ένας αξιωματικός της αστυνομίας είναι σε υπηρεσία, είναι σε θέση εξουσίας. Μπορεί να σας διατάξει να φύγετε από εκεί που βρίσκεστε και υποτίθεται ότι πρέπει να υπακούσετε γιατί βρίσκεται σε θέση εξουσίας. Όταν είναι εκτός υπηρεσίας δεν βρίσκεται σε θέση εξουσίας και δεν έχει περισσότερη εξουσία από οποιονδήποτε άλλον για να σας πει να φύγετε από το μέρος όπου βρίσκεστε. Ο Πήτερς δείχνει ότι DE FACTO Αρχή είναι η Αρχή βάσει μιας δεξιότητας—Αρχή πραγματική. Έτσι, αν θέλετε να μάθετε κιθάρα, ψάχνετε κάποιον που να αντιπροσωπεύει μια Αρχή—μια Αυθεντία—στην κιθαριστική τέχνη. Αυθεντία είναι κανείς σε σχέση με τα όσα γνωρίζει. Αυτόν που αντιπροσωπεύει μια DE FACTO Αρχή τον ακούτε επειδή σέβεστε τον πλούτο της γνώσης του και την δεξιότητά του.

Ο πρώτος τύπος Αρχής του Πήτερς, η DE JURE Αρχή, είναι η μορφή Αρχής που οι αναρχικοί πάντοτε απέρριπταν. Η Αρχή αυτή βασίζεται σε μια ιεραρχική σχέση κυρίαρχου-κυριαρχούμενου. Είναι Αρχή που υποβιβάζει τους ανθρώπους σε απλά αντικείμενα, κατάληλα να πειθαρχήσουν στη θέληση κάποιων άλλων. Ο δεύτερος τύπος Αρχής, η DE FACTO Αρχή, σαφώς και δεν έρχεται σε αντίθεση με τη λογική του αναρχισμού. Οι αναρχικοί αποδέχονται την DE FACTO Αρχή γιατί δεν βασίζεται σε σχέσεις εξουσίας. Παραφράζοντας τον Π.Ζ. Προυντόν, αν και οι αναρχικοί είναι σθεναροί υποστηρικτές της Αρχής, είναι αναρχικοί με την πλήρη έννοια του όρου. (3) Όπως δήλωνε ο Μ. Μπακούνιν στο έργο του "Η Κνουτογερμανική Αυτοκρατορία και η Κοινωνική Επανάσταση", γραμμένο το 1871:

....Συνεπάγεται αυτό ότι απορρίπτω κάθε Αρχή; Κάθε άλλο. Σε ό,τι αφορά παπούτσια, σέβομαι την αυθεντία του παπουτσή. Για σπίτια, κανάλια ή σιδηροδρομικές γραμμές συμβουλευόμην τον αρχιτέκτονα ή τον πολιτικό μηχανικό. Για την α ή β ειδική γνώση προσφεύγω στον α ή β "ειδήμονα". Δεν θα επιτρέψω όμως ποτέ στον

παπουτοή, τον αρχιτέκτονα ή τον "ειδήμονα" να μου επιβάλουν την αυθεντία τους. Τους ακούω αβίαστα και μ' όλον τον δέοντα σεβασμό στην ευφύια τους, τον χαρακτήρα τους, τη σωστή τους κριτική και επίκριση. Δεν αρκούμε στο να συμβουλευτώ μία μόνο αυθεντία για κάθε ξέχωρο κλάδο. Συμβουλευόμαι περισσότερες, συγκρίνω τις γνώμες τους κι επιλέγω όποια μου φαίνεται σωστότερη. Όμως δεν αναγνωρίζω καμία αλήθη αυθεντία, ακόμη και σε ειδικά ζητήματα. Έτσι, όσο σεβασμό κι αν τρέφω για την τιμιότητα και την ειλικρίνεια ενός ατόμου, δεν έχω απόλυτη εμπιστοσύνη σε κανέναν. Μια τέτοια εμπιστοσύνη θα ήταν μοιραία για τη λογική μου, την ελευθερία μου, ακόμη και για την επιτυχία των εγχειρημάτων μου: θα με μετέτρεπε αμέσως σε ηλίθιο σκλάβο, σε τυφλό όργανο της θέλησης και των συμφερόντων άλλων.

Αν υποκλίνομαι στην αυθεντία των ειδικών και είμαι πρόθυμος να ακολουθήσω ως ένα σημείο και για κάποιο διάστημα τις υποδείξεις και τις οδηγίες τους, αυτό συμβαίνει γιατί κανείς τους δεν μου επιβάλλεται. Σε διαφορετική περίπτωση, θα τους απέκρουα μετά βδελυγμίας, στέλνοντάς τους στον διάολο, μαζί με τις συμβουλές, τις οδηγίες και τις υπηρεσίες τους, βέβαιος ότι θα με έκαναν να πληρώσω πολύ ακριβά, με την απώλεια της ελευθερίας μου και του αυτοσεβασμού μου, τα ψίχουλα αλήθειας που θα μου πρόσφεραν ανάμεικτα με ένα σωρό ψέματα. (4)

Ο Μπακούνιν συνεχίζει και δείχνει ότι υπό αναρχικές συνθήκες θα:

υποκλίνομαι στην αυθεντία των ειδικών μόνον επειδή (θα) μου το επιβάλλει η δική μου λογική. Έχω επίγνωση της αδυναμίας μου να συλλάβω σε όλες του τις λεπτομέρειες και τις εκφάνσεις ένα οποιοδήποτε μεγάλο τμήμα της ανθρώπινης γνώσης. Ακόμη κι η μεγαλύτερη διάνοια δεν θα αρκούσε για την κατανόηση του συνόλου της γνώσης. Εξ ου και η αναγκαιότητα, τόσο για την επιστήμη, όσο και για τη βιομηχανία, καταμερισμού και συνδυασμού της εργασίας. Δούναι και λαβείν, τέτοια είναι η ανθρώπινη ζωή. Οκαθένας διευθύνει και με τη σειρά του διευθύνεται. Επομένως δεν υπάρχει καμία πάγια και σταθερή Αρχή, παρά μόνον μια συνεχής εναλλαγή αμοιβαίας, πρόσκαιρης, και προπαντός εθελοντικής Αρχής και πειθαρχίας. (5)

Ο Μπακούνιν έδειξε σωστά ότι ο αναρχισμός δεν είναι αντι-Αρχή. Ακριβέστερα, ο αναρχισμός απορρίπτει την ιεραρχία—τις σχέσεις που βασίζονται στην κυριαρχία και καθυπόταξη ανθρώπου από άνθρωπο—κι όχι την Αρχή καθεαυτό.

Υποστηρίχθηκε συχνά ότι ο αναρχισμός είναι αδύνατος στα πλαίσια της βιομηχανικής κοινωνίας γιατί οι σύγχρονες συνθήκες απαιτούν μια κοινωνική τάξη που (να) στηρίζεται στην DE JURE Αρχή. Προεβλήθη το επιχείρημα ότι η τεχνολογία απαιτεί κοινωνική οργάνωση σε ιεραρχικές βάσεις. Ο Φ. Έγκελς, π.χ., σημείωνε το 1874, στο κείμενό του "Περί Αρχής", ότι η ελευθερία είναι ασυμβίβαστη με τις τεχνικές ανάγκες της εργασιακής διαδικασίας. (6) Αυτού του είδους τα επιχειρήματα τα αντέκρουσαν αμέσως αναρχικοί στοχαστές όπως ο Πιότρ Κροπότκιν, ο Γκούσταβ Λαντάουερ, ο Πωλ Γκούντμαν και ο Μάρραιν Μπούκτσιν. (7) Όπως απέδειξαν οι προαναφερόμενοι συγγραφείς, είναι ολοφάνερα δυνατή η ύπαρξη μιας βιομηχανικής κοινωνίας που θα βασίζεται στην DE FACTO Αρχή. Το ουσιώδες ερώτημα που ζητά απάντηση είναι: γιατί δεν υπάρχει σήμερα κοινωνία βασισμένη στην DE FACTO Αρχή; Αυτό μας εισαγάγει τώρα στο ζήτημα της πολιτικής.

Ουίλλ Πέτρι

"HARBINGER" No 2, Νέα Υόρκη, 1982

Σημειώσεις

1. Σ.Φωρ: "Αναρχία-Αναρχικός", στο "Ο Αναρχικός Αναγνώστης", επιμ. Τζωρτζ Γούντκοκ 1977.
2. Ρ.Σ. Πήτερς: "Αρχή", στο "Πολιτική Φιλοσοφία", επιμ. Άντονι Κουίτον, 1967.
3. Π.Ζ. Προυντόν: "Διαλεκτά Έργα", επιμ. Στιούαρντ Έντουαρντ, 1969.
4. Μ. Μπακούνιν: "Θεός και Κράτος", εκδ. Ελεύθερος Τύπος.
5. Βλ. σημ. 4.
6. Φ. Έγκελς: "Περί Αρχής", στο "Μαρξ-Έγκελς: Βασικά Πολιτικά και φιλοσοφικά Κείμενα", επιμ. Λιούις Φόιερ, 1959.
7. Βλέπε: Π. Κροπότκιν "Άγροί, Εργοστάσια και Εργαστήρια του Μέλλοντος". Γκ. Λαντάουερ "Για τον Σοσιαλισμό". Πωλ και Πέρσιβαλ Γκούντμαν "COMMUNITAS: MEANS OF LIVELIHOOD AND WAYS OF LIFE", αναθεωρημένη έκδοση, 1960. Μ. Μπούκτσιν "Για Μια Απελευθερωτική Τεχνολογία" και "Μορφές της Ελευθερίας", που περιέχονται στο "Ο Αναρχισμός Μετά Την Εποχή της Σπάνης", 1971. Μ. Μπούκτσιν "Για Μια Οικολογική Κοινωνία", 1981.

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ ΜΟΥ

ΦΡΑΝΚ ΖΑΠΠΑ

Ο πλανήτης των ονείρων μου
Η Γη, η Γη μου
Έτοιμος να διαρραγεί
Η Γη, η Γη μου
Γεμάτος με λογίων-λογίων μηχανορραφίες
Και καθώς το φως του ήλιου ακτινοβολεί
Το μεγαλείο των επιστημών μας
και μαχητικές συμμαχίες
Αποκαλύπτουν τη ΒΑΣΙΚΗ ΑΞΙΑ τους
Στους τεράστιους σωρούς από χαλασμένες συσκευές!

Ο πλανήτης των ονείρων μου
Η Γη, η Γη μου
Ακούω τις πνιχτές κραυγές του
Η Γη, η Γη μου
Και μολονότι συχνά φαίνεται
Από τα τηλεοπτικά κανάλια
Ότι σ' αυτόν η άγνοια είναι διαδεδομένη
Κι οι Γελοίοι Κυβερνήτες ποσώς ενδιαφέρονται
Ξέρω πώς δεν θ' απελπιστώ
Και δεν θα ΕΞΑΠΑΤΗΣΩ σαν ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ
Θα εξακολουθήσω να κάνω
Αυτό που μπορώ καλύτερα να κάνω!

Για να αντισταθμίσει τις περικοπές των σπουδαστικών επιχορηγήσεων, ο βρετανός πρωθυπουργός εισήγαγε το μέτρο των φοιτητικών δανείων. Μέτρο που είχε ως αποτέλεσμα τα 2/3 των βρετανών φοιτητών να έχουν σήμερα χρέη υψηλότερα των 500.000 δρχ, και το 1/3 των φοιτητών να εργάζεται παράλληλα με τις σπουδές του. Αρκετοί απ' αυτούς εργάζονται σε γραφεία "συνοδών" ή "μασάζ" για να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να ξεχρεώσουν τα δάνεια. Πολλοί άλλοι φοιτητές δεν προσπαθούν καν να πάρουν κάποιο δάνειο για να τα βγάλουν πέρα οικονομικά στο πανεπιστήμιο, και στρέφονται κατευθείαν στην πορνεία. Όπως λέει ένας απ' αυτούς: "τις δεκαετίες του '70 και του '80, ο κόσμος ήξερε ότι θα τελειώσει το πανεπιστήμιο και θα βρει μια καλοπληρωμένη δουλειά. Αυτό όμως δεν ισχύει σήμερα. Γνωρίζω πολλούς με διδακτορικό ή μάστερ, που παραμένουν στην ανεργία....Οι Εργατικοί μετατρέπουν το πανεπιστήμιο σε χώρο για την ελίτ."
Άλλοι φοιτητές πληρώνονται από διάφορες εταιρίες 600 λίρες προκειμένου να τους χρησιμοποιήσουν ως πειραματόζωα στη λήψη φυτοφαρμάκων, που συνήθως δοκιμάζονται σε ποντίκια. Τέτοια πειράματα έγιναν και γίνονται σε εργαστήρια του Μάντσεστερ για λογαριασμό της αμερικανικής AMVAL CHEMICAL CORPORATION, και της γαλλικής RHONE POULENC.

Ακόμη και από την ανάγνωση του καθημερινού Τύπου μπορεί κανείς ν' αντιληφθεί την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, που λαμβάνει χώρα σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό που δύσκολα αντιλαμβάνεται κανείς με την πρώτη, αλλά και τη δεύτερη....ματιά, είναι οι ανάγκες τις οποίες θέλει να ικανοποιήσει αυτή η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, ανάγκες που χαρακτηρίζουν τις πάσης φύσεως καπιταλιστικές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πλέον ανάγκη από νέους οι οποίοι, μετά από μια "βασική" λυκειακή εκπαίδευση, θα είναι εφικτό να εξειδικεύονται εύκολα και γρήγορα στα νέα τεχνικά επαγγέλματα της αναδιοργανωμένης καπιταλιστικής επιχείρησης—κι όταν χρειάζεται, ν' αλλάζουν ειδικότητα, να ξαναλλάζουν ειδικότητα κ.λ.π. Η "θεωρία", η πανεπιστημιακή "σχόλη", και η "πνευματική εργασία" είναι "πράγματα" τα οποία ενυπάρχουν στα ανθρώπινα γονίδια, και επομένως κάθε χειρόνακτας στον πάγκο του και κάθε διευθυντής στο γραφείο του....